

Чирва Валерій Валерійович

студент 2 курсу магістратури Харківського
національного університету внутрішніх справ

ПРАВА ЛЮДИНИ ЯК НЕВІД'ЄМНА СКЛАДОВА СТАЛОГО РОЗВИТКУ

Термін «сталий розвиток» є доволі широким та містким поняттям, яке не слід ототожнювати лише виключно з охороною та раціональним використанням навколишнього природного середовища, де мають співвідноситися інтереси розвитку людства та екосистеми планети. Ідея прав та свобод людини у співвідношенні із сталим розвитком набуває особливого значення у сучасних умовах. Більшість розвинутих країн і раніше визнавали необхідність гармонії між навколишнім природним середовищем, суспільством та правами людини. Але за сучасних умов має місце певне протиріччя у системі відносин між задоволенням людських потреб у ресурсах і їх обмеженістю (вичерпаністю). Тому метою людства є досягнення гармонії між сталим розвитком, економічною стійкістю та дотриманням при цьому прав людини.

У світі склалася система розуміння та сприйняття людини як вищої абсолютної та кінцевої цілі суспільного розвитку, що знайшла своє відображення у

Загальній декларації прав людини [1]. Але найновіші технологічні досягнення, що мали на меті задовольнити її зростаючі потреби, призвели до катастрофічного зменшення, а у деяких випадках і повного вичерпання природних ресурсів.

Як і інші країни-члени ООН, Україна приєдналася до глобального процесу забезпечення сталого розвитку. Для встановлення стратегічних рамок національного розвитку України до 2030 року, принципом якого є «Нікого не залишити осторонь», було започатковано інклюзивний процес адаптації Цілей сталого розвитку. Основа для розроблення Стратегії сталого розвитку України – це 17 глобальних Цілей сталого розвитку та 169 завдань, Стратегія сталого розвитку «Україна – 2020» [2], Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, та Оновлена стратегія сталого розвитку ЄС.

Національні цілі сталого розвитку базуються на 17 глобальних Цілях сталого розвитку. Серед них намічено стратегічну ціль, що визначає забезпечення безпеки і доступу до правосуддя, створення підзвітних та інклюзивних інституцій. У свою чергу, ця ціль має бути досягнута за допомогою таких складових: сприяння мирним та інклюзивним спільнотам для сталого розвитку і забезпечення безпеки держави; забезпечення доступу до правосуддя і захисту прав для всіх; створення ефективних, підзвітних та інклюзивних інституцій на всіх рівнях. Завданнями, що поставлені для досягнення зазначених цілей, є: розвиток інституційної спроможності національних державних і громадських установ, орієнтованих на запобігання порушень прав людини; сприяння верховенству права, забезпечення всім рівного доступу до правосуддя; забезпечення та надання всім рівного доступу до захисту їхніх прав та забезпечення правопорядку [3, с. 19–20].

На сучасному етапі розвитку подальшу перспективу існування насамперед визначає екологічний фактор сталого розвитку. Тому дотримання екологічного

правопорядку суб'єктами господарювання із урахуванням приватно-публічного балансу дозволить у майбутньому забезпечити сталий розвиток держави [4, с. 183].

Дотримання прав людини із урахуванням екологічної складової сталого розвитку знаходить своє відображення у Конвенції ООН «Про доступ до інформації, участь громадськості в процесі прийняття рішень та доступ до правосуддя з питань, що стосуються довкілля» [5, с. 571].

Підсумовуючи викладене, слід зазначити, що сталий розвиток є принципом організації досягнення цілей людського розвитку, відповідає потребам сьогодення без шкоди для здатності майбутніх поколінь задовольняти власні потреби. Цілі сталого розвитку вирішують глобальні виклики, включаючи деградацію навколишнього природного середовища та гарантуючи забезпечення доступу до правосуддя і захисту прав людини, сприяння верховенству права, забезпечення екологічного правопорядку.

Таким чином, нами уточнено правове визначення поняття сталого розвитку, основні цілі та їх реалізацію, а також динаміку розвитку законодавства щодо цієї проблеми, яка ніколи не втратить своєї актуальності.

Використані джерела:

1. Загальна декларація прав людини від 10.12.1948 р. Офіційний вісник України. 2008. № 93 (15.12.2008). Ст. 3103.
2. Про Стратегію сталого розвитку «Україна – 2020»: Указ Президента України від 12.01.2015 р. за № 5/2015. Офіційний вісник Президента України. 2015. № 2 (20.01.2015). Ст. 154.
3. Стратегія сталого розвитку України до 2030 року. Проект-2017. Видання за підтримки ПРО ООН в Україні та ГЕФ в рамках проекту «Інтеграція положень Конвенцій Ріо в національну політику України». 112 с.
4. Шуміло О. М. Конституційні основи правового господарського порядку – засади сталого розвитку країни. Господарське право та процес в умовах

трансформації суспільних відносин: матеріали ІІІ Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Кривий Ріг, 25 вересня 2020 р.). Кривий Ріг: ДЮІ МВС України, 2020. С. 164–167.

5. Науково-практичний коментар Закону України «Про охорону навколишнього природного середовища», прийнятого 25.06.91. № 1264-ХІІ зі змінами і доповненнями, станом на 09.02.06; за заг. ред. О.М. Шуміла. Харків: «Фактор», 2006. 592 с.